

EDIBOT OWO

Genesis 1:26-31; 2:1-25

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 2

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Nso ńkpọ edi owo eke afo etide enye? Nso ńkpọ edi eyen owo eke afo edide edise enye?” (Psalm 8:4).

I Utom Emi Enyenede Ubọń Akan Kpukpru Se Abasi Obotde

- 1 Ekebot owo ke mbiet Abasi ekenyuń enam enye edi andikara se Abasi obotde, Genesis 1:26-28; Psalm 8:4-6; Utom Mme Apostle 17:28, 29
- 2 Abasi ama onim udia ekese ọnọ owo ye unam, Genesis 1:29, 30; Psalm 37:25; 145:15; Isaiah 30:23; 33:16
- 3 Kpukpru se Abasi okobotde ema efọn ema ndien Abasi anam usen nduok-odudu edi edisana, Genesis 1:31; 2:1-3; Exodus 20:11

II Ińwań Eden

- 1 Ema enọ isọń mbara emi akanamde mme eto ye mbiet ekọri, Genesis 2:4-6; Psalm 104:14
- 2 Abasi ama ọtọ Ińwań Eden onyuń onim owo do, Genesis 2:8-15; Isaiah 51:3
- 3 Owo ama enyene unen ndidia kpukpru eto ke ińwań ke mibọhọke kiet, Genesis 2:16, 17

III Enọ Adam Andińwam

- 1 Adam ọnọ kpukpru unam emi edude ke isọń enyiń, Genesis 2:18-20
- 2 Abasi ọnọ Adam andińwam, Genesis 2:21-23
- 3 Ibet ńwan ye ebe edi se Abasi okonimde ke ińwań Eden, Genesis 2:24, 25; Matthew 19:4-6.

SE EKPEPDE EBAŃA

Akpatre ńkpọ Emi Ekebotde

Owo edi akpatre ńkpọ emi Abasi okobotde. Edi ke ema ekebot kpukpru mme ńkpọ eken ema, isọń onyuń odu ke mbeńidem ndibọ andikara esie ke ema ekebot owo. Ke ema ekebot “Ufọk” “ema, enyuń edioń, ndiye mkpoduoho ke esit, nte kiet ke otu mme andikpep Iko Abasi ọdọhọde, “andiduń” onyuń odu ke mbeńidem ndiduń ke esit.” Nte Abasi okobotde mme ńkpọ ke nde ke anam nnyin inim ke akpanikọ ite ke ubọk-utom Abasi ekeke akpan-akpan ke ufọn owo.

“Ekem Abasi ọdọhọ, ete, Eyak nnyin inam owo isin ke mbiet nnyin, etie nte nnyin.” (Mme ikọ emi “nnyin” ada ọnọ ediwak owo ke ufań ńwed emi, emi owut ete ke Abasi Ete ye Abasi Eyen ye Abasi Edisana Spirit ekedian ubọk ọtọ kiet ebọt owo). Itińke mme utibe ikọ ntem idian mme ńkpọ eken emi Abasi obotde. Edi edọhọ ete Abasi okobot mmọ “ke oruk mmọ.”

“Etie Nte Nnyin”

Owo ikpọń edi se ekebotde esin ke mbiet Abasi. “Abasi edi spirit,” ndien man owo ebiet Enye, enyene ndibiet Enye ke spirit, nte Paul, isuń-utom anamde ańwańa, ete, “emi ebọtde ebiet Abasi ke edinen ido ye edisana ido akpanikọ.” (Nwed Mbon Ephesus 4:24). Ntem ke Ikọ Abasi ọsọńọ ete, toto nte ekebot owo ke eritọńọ ukpuhọre ama odu ke ufọt esie ye unam, ndien ukpuhọre oro oto ke mbiet Abasi emi esinde ke ukpọń owo. Ndien Abasi ọduok ibifik uwem esin owo ke idem ndien owo akabare edi ukpọń eke odude uwem, ukpọń inyuń ikpaha ke nsinsi. Owo enyene ifiok abańa Abasi edi baba unam kiet inyeneke, Spirit owo ọdọk ke enyọń edi spirit unam ọsuhọre ke idak isọń (Ecclesiastes 3:21) ke ntre ke ukpep-ńkpọ emi ọdọhọde ete ke owo ọkọtọńọ uwem nte unam me ke ekpri odu-uwem ńkpọ edi nsu-nsu ukpep-ńkpọ, ye se ińwanade ńwana ye ikọ Abasi, onyuń anana ukpono ye oruń, ọbọ owo itie ukpono emi Abasi ọkọńọde owo toto ke eritọńọ.

Mmọ emi efańade nte Abasi okobotde owo ikemeke nditim nnam ańwańa nte uwem ọkọtọńọde. Ke ikpikpu ke mmọ etiń ebańa “Kpukpru ńkpọ ndiwọrọ ke idem mmọ ndu ikpọń.” “Ke unana idorenyin ńkpọ adiana ye ńkpọ” ye “mkpasip uwem ndito ke ererimbot efen,” edi ke itienede uńwana emi inyenede ito ikọ Abasi nnyin

inyene ndisin kpukpru emi. Baba isoñ ikọ kiet iduhe ndisoño nte ke okposuk edi nte ema ekeda ofuri ukeme ye ediwak usuñ ndinam ntre, kpukpru eworo ikpikpu. Edieke owo ekpekemedede ndinam uwem, mmọ emi efañade nte Abasi okobotde owo ekpedoro ete ke se mmimọ itinide edi akpanikọ, ete ke uwem okoto ke mbukpo ñkpọ, ke idighe Abasi okobot.

Ebiet Emi Uwem Otode

Ke inimde ite uwem odu, ofiok-ñkpọ ererimbot eberi idem ke ikpikpu ekikere abaña mme ñkpọ eke editibede ye se idiworo, edi nte ededi, enye enyene ndisio akpanikọ ke Ikọ Abasi nda nsoro ñtoño uwem. Nwede Abasi etin onọ nnyin ebiet emi uwem okotode: “IKỌ okodu ke eritono, IKỌ okonyuñ odu ye Abasi, IKỌ onyuñ edi Abasi. Kpa enye okodu ye Abasi ke eritono. Oto ke enye ekenam kpukpru ñkpọ; ndien mitoho ke Enye, inamke ñkpọ baba kiet eke ekenamde. Uwem odu Enye ke idem; Uwem oro onyuñ edi unwana owo” (John 1:1-4).

Ke ikade ke Ikọ Abasi ndiyom iboro emi ekemde ye nte uwem okoto, nta emi mme owo minyimeke ndinim ikọ Abasi ke akpanikọ ke kpukpru nde? Abasi okobot mbiet, mme ikon, mme eto, inuen, iyak ye kpukpru se idude uwem ke mmoro, mme unam ye kpukpru se idude uwem, onọ kpukpru mmọ ndinyene mfri “ke oruk mmọ.” Usun nte Abasi anamde ñkpọ ofon ama, kpukpru ñkpọ enyuñ etie ntre tutu mfin. “Ke oruk mmọ” edi ukpep-ñkpọ emi abanade obot, ndien akanam owo ikwe nte okpude. Kpukpru se mme owo ke emana emi edomode ke ofuri ukeme mmọ ndinam ndikpuhoro ñkpọ emi okpu. Burbank ama anam ndiye flawa, edi mmọ edi flawa emi enamde nam, esuk edi uduot oro toto ke eritono. Mbakara kiet emi ekedide oro iso owo ke otu mmọ emi efañade nte Abasi okobotde owo ama onyime ete ke “se ebotde obufa iduhe,” mmọ esuk edi “ke oruk mmọ.”

Ebot Oto Ke Ntan

“Ndien Jehovah Abasi obot owo ke ntan-isoñ, onyuñ orok ibifik uwem esin ke odudu ibuo esie; ndien owo akabare edi ukpon eke odude uwem.” Mme ekpep-ñkpọ mbaña uwem ke eyo emi esoro ikọ Abasi emi: mme ñkpọ efurekiet mme ewakde ekan oro emi edude ke idem owo kpukpru eto ke ntan. Edi “ibifik uwem” oto Abasi “ndien owo akabare edi ukpon eke odude uwem.” Ntem ke ekebot enye idighe nte ikpikpu unam, edi ukpon eke odude uwem. Nte enye okotode ke ubok Andibot enye, ekebot enye ke mbiet Abasi, enye ama ofon ama ke ikpohidem ye ke ukpon ye ke spirit inyeneke ndo mme nto idiok-ñkpọ. Enye ekedi ubok utom Abasi emi enyenede ubon akan. Paul, isun-utom ekwet ete, “Koro nnyin idi se ubok Esie akanamde, ke Christ Jesus ke Enye okobot nnyin, ete nnyin inam nti utom” (Nwede Mbon Ephesus 2:10). Ikọ Greece emi oro ubok **ubok utom** edi **poema** ndien ke ndikabare ufañ nwede emi ntiene ikọ emi edi, “Nnyin idi uto Esie.”

“Abasi okut kpukpru se enye akanamde, ndien, sese ofon eti eti”— inyeneke ndo. Nso utọ ebiet inemesit ke ererimbot emi ekpedi edieke enye ekpetiede nte Abasi okobotde enye, idiok-ñkpọ iduhe, udoro iduhe, ubiak iduhe, mfuho iduhe, ntuana iduhe, isuni iduhe! Adam ama enyene ata eti ebuana ye Andibot esie. Ke edinen isuni ye ata edisana uwem enye ama esisana ye Abasi ke ofum mbubreyo.

Enyin Abasi Emi Okutde Kpukpru Ñkpọ

Ke utit kpukpru usen ye ke utit urua emi enye okobotde kpukpru ñkpọ, Abasi ama etin enyin ese kpukpru ñkpọ emi enye akanamde onyuñ oro ete ke ubok-utom Imọ ofon. Enye ama okut kpukpru se Enye akanamde, nte Enye osuk okutde ke emi koro kpukpru utom ubok Esie ena inwan ke enyin Esie. Ekenam enyoro ye isoñ eto ke odudu ikọ Abasi, ñko, “ikọ Abasi okomum mmọ onim onọ ikañ; ekpeme mmọ enim eno usen eke Abasi edikpede ikpe ye mmọ emi mibakke Enye, edinyun osobo mmọ” (2 Peter 3:7).

Etie nte akpana ndito owo eda ukpep-ñkpọ eto nte Abasi akafiakde ese ñkpọ kiet-kiet emi Enye okobotde. Abasi onọ owo odudu ndikere ñkpọ ye esit eke anwamde ndida enye nsin ke edinen usuñ uwem. Ke kpukpru utit usen kiet-kiet nte owo ikpetiehe ikere ibana mme utom esie, edinam esie ye mme ekikere esie ke ofuri usen oro mme otim ekekem ye uduak Abasi? Ndien ke utit urua nte owo ebedede idem ndiduk usen emi Abasi okosiode onim ke nduro-odudu ye edikpono Abasi, nte owo ikpafiakke ise kpukpru mme edinam esie ke ofuri urua oro man enye otim ofiok ete kpukpru ofon ye ukpon imọ ye Andifak imọ? Ke inamde ntem, ke itienede se inende inyun isinde se ikwanade, iyesim ebiet Uboro eke iyomde. “Uteñe Jehovah eyenam usen owo ewak; edi eyemuhoro isua mme idiok owo” (Mme Nke 10:27).

Inwan Abasi

Jehovah Abasi onyũn ọtọ inwã ke Eden, ke edem usiaha-utin. . . . “Jehovah Abasi onyũn anam ison otibe kpukpru eto eke enemde ndise enyũn efonde ndidia.” Ke ediye inwã emi ke Abasi okonim owo emi Enye okobotde. Abasi ama anam Adam edi andikara kpukpru nkpo emi Enye okobotde, ndikara iyak ke mmõn ye inuen ke ofim ye mme unam obot. Abasi ama ada kpukpru unam obot ye kpukpru inuen enyõn osok Adam ete ise nte enye edikotde mmõ; ntem ke Adam okonõ kpukpru mme unam emi edude uwem enyĩn.

Ntre ke ekenam Adam edi andikara ison toto ke eritonõ, ndien ama enyene kpukpru se ikpesinde enye omum edinen-ido esie ye ebuana esie ye Abasi akama. Edi ema edian nkpo enõ Adam ndinwam enye ndimum mfõn mma esie nkama, mme edidion emi ekenõde enye ye nkon-nkon idaha emi ekenimde enye: “Jehovah Abasi onyũn owuk owo oro, ete, Dia kpukpru eto inwã; Edi ama edi eto ifiok, eti ye idiok, kudia ke esit: koro ke usen eke afo adiake ke esit afo eyekpa mkpa.” Adam ndinyene ifet ndidu ke inwã oro nnyũn ndia kpukpru nti nkpo emi ekenõde enye okokõnõ ke oyõhõ nkop-uyo.

Usuñ nte Adam ekenyenede ndida mmum edidion esie nkama osuk edi usuñ ndibõ mme enwõnõ ye mme edidion emi Abasi edinwãade onõ nditõ owo mfin: oyõhõ nkop-uyo. Ediwak nti enwõnõ akpanikõ emi enyenede mme andinim ke akpanikõ ewõrõ eda ke Nwẽd Abasi. Enyene mmõ ke ini enamde nte ekemde ye “Ntem ke Jehovah odõhõ.” “Mbufo ema ema Mi, eyenim mbet mi” (John 14:15). “Ndien mbet Esie ibiakke owo idem” (1 John 5:3).

Owo Uñwam

Abasi ama okut owo ke inwã Eden ete ke ifonke enye ndidu ikpon. Ke edinam okposon idap omum Adam, ye ke edisio okpo nkan kiet nnyũn nsiri obuk ke itie esie, Abasi anam nwan ndien ada enye osok Adam nte andinwam. Ntem, toto ke eritonõ ke Abasi okonim onyũn onõ ibet eren ye nwan. Abasi akanam ikpuhõke ibet oro.

Ediwak owo edu ke ererimbot mfin emi, kpa ye mmõ oro ekotde idem mmõ nditõ Abasi emi ekerede ete ibet ndõ oto owo, sia esop idut nnyin esõnõde ntre. Mmõ edõhõ ete edisio ndõ ke esop edi nnen-nnen usuñ ndibiat ndõ ndien nkan mbiba enyene unen ndifiak ndõ-ndõ. Edi se nte Ikõ Abasi okpuhõrede ye se etinde emi! Ndien ibet Abasi ke ososon odudu nte ekedide ke editonõ, mme owo ekpenam se enanam ekpenyũn etiñ se emama. Abasi ikanamke ibet usio-ndõ inõ Adam, koro Abasi akanam nwan kiet. Ke ndisua nnõ edisio ke ndõ ntõnõ ntak ndõ efen, Jesus ama odõhõ ete, “Nte mbufo ikokotke ite, enye emi okobotde mmõ obot mmõ eren ye nwan toto ke eritonõ? Nko ke ntak emi owo eyekpon ete ye eka esie akadiana ye nwan esie, ndien mmõ mbiba eyekabare edi obuk kiet. Ntre ke mmõ idighe aba owo iba, edi edi obuk kiet. Mmõdo se Abasi ama akadian, yak owo okudianare” (Matthew 19:4-6).

MME MBUME

- 1 Nso edi ntak emi ekebemde iso ebot kpukpru nkpo eken mbemiso ebot owo?
- 2 Nso ke etiñ ebaña edibot owo emi anamde enye okpuhõre onyũn enyene ubahare ye mme unam eken?
- 3 Ewet ete ekebot owo eto ntan ison. Ewe mbak idem owo edi se ekedade ntan enam?
- 4 Edõhõ nko ete ke Abasi okõduok ibifik uwem esin owo ke idem. Ewe mbak idem owo edi ibifik uwem oro?
- 5 Ke nso usuñ ke ekebot Adam ke mbiet Abasi?
- 6 Ekenim Adam ke mmõn ke ema ekebeñe kpukpru nkpo enim enõ enye?
- 7 Nso idaha mme odudu ke Abasi okonõ owo?
- 8 Ke nso usuñ ke Adam okpowut ndidot ndinyene idaha emi?